

## Министър Стоян Никифоров

Стоян Никифоров (1888, Ловеч – 1945, София) е син на търговеца Христо Никифоров. Завършва Военно училище в София и става адютант на цар Фердинанд. Учи право в Гренобъл. Участва в Балканската, Междусъюзническата и Първата световна война, по време на която е командир на минохвъргачна рота и се сражава при завоя на р. Черна в състава на 3-та и 4-та дивизия. За проявена храброст е награден с български и чужди ордени и е повишен в звание капитан.

Той е един от инициаторите за учредяване на Съюза на провинциалните журналисти и три години е негов председател. Известно време е и директор на най-големия вестник в Ловеч „Стремление“.

Народен представител в XXI (1923–1927), XXII (1927–1931) и XXV (1940–1944) Народно събрание. До 1935 г. е адвокат в София и Ловеч, а в периода 1935–1937 г. е областен директор на Плевенска област.

През 1938 г. е министър на търговията, промишлеността и труда в правителството на Георги Къосеиванов, а след това подновява адвокатската си практика. Обявява се против депортирането на българските евреи. През 1943–1944 г. е председател на Върховната стопанска камара.

По време на цялата си политическа кариера той работи за културното и стопанското развитие на Ловеч – помага дейно за електрификацията на града, съдейства за по-бързото завършване на жп линията Левски–Ловеч, за изграждането на Кожарското училище и областното сиропиталище, за строежа на Районната винарска изба и Риборазвъдната станция и др.<sup>989</sup>

Осъден е на смърт и конфискация на имуществото от „народния съд“, след което е екзекутиран, а семейството му е изселено от София<sup>990</sup>.

Реабилитиран от Върховния съд през 1996 г.

### 20.1.4. Кулаците

Държавна сигурност не изпуска от контрол и по-заможните земеделски стопани в миналото, квалифицирани като кулаци, като през 1956 г. следи в Плевен 73 души, повечето от които са минали през затворите и ТВО или са изселвани в предходните години<sup>991</sup>. 22-ма от тях работят като

<sup>989</sup> Лалев, Иван. Бележити ловчалии: Енциклопедичен справочник. Ловеч, 2013, с. 142–143.

<sup>990</sup> Последните месеци от живота на Стоян Никифоров и съдбата на семейството му, което е изселено от София, са пресъздадени художествено от неговата внучка Теодора Бургуджиева в романа „Въртоп“.

<sup>991</sup> АКРДОПБГДСРСБНА – Пл, ф. 1, оп. 1, а.е. 13, отчетен доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия „кулаци“ на отделение ДС при Градско управление на МВР – Плевен за 1956 г.

общии работници или хамали, 11 са каруцари, членове на ТКЗС и МТС са 18 души, частни земеделци са 19, а само трима са технически или административен персонал.

Като най-злостни кулаци от Плевенска околия са определени Коста Павлов и Димитър Митранов от с. Ясен; Пенчо Минов от с. Върбица; Цветан Илиев от с. Десевица; Асен Петев, Иван Банчев, Панчо Панчев, Илия Карапанов от Плевен; Иван Купов от с. Ленково, Никополско; Иван Кулев, Васил Калчев, Франц Мартинов, Иларион Вълков, Пъто Киров от с. Тръстеник и др.:

*„Някои от частниците-кулаци, като братя Петко и Георги Близнашки заплащат добре на членовете на ТКЗС от с. Кашин, които им работят на имотите, с което те отнемат работна ръка на стопанството и използват ниското заплащане на трудолюбивите на кооперацията, като вражеска агитация, в резултат на което работата в ТКЗС изостава, за което се получи доста заявления от кооператори, които молят да бъдат освободени от същото.“<sup>992</sup>*

С особеното внимание на ДС се ползват враговете Петко Киров, който работи в МТС – Плевен; Николай Кунов, седем пъти вкарван в затвора и следен от агентите „Жени“, „Сашо“ и „Мотор“, както и Асен Христанов от Плевен, към когото са прикачени агентите „Здравков“ и „Колев“<sup>993</sup>.

През 1958 г. в Плевенски окръг под наблюдението и контрола на Държавна сигурност са 470 бивши едри земеделски стопани, срещу които работят около 150 секретни сътрудници<sup>994</sup>.

## 20.2. Свидетелство от доцент Александър Мечков<sup>995</sup>

Помня влизането на руските войски в Плевен през 1944 г. В града се появиха съмнителни личности. Започнаха арести и убийства без съд и присъда. Днес в градината срещу гарата в Плевен има скромен паметник

---

<sup>992</sup> Пак там, л. 6.

<sup>993</sup> Пак там, а.е. 39, отчетен доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа по линия „кулаци“ и „царски офицери“ на отделение ДС при Градско управление на МВР – Плевен за 1957 г.

<sup>994</sup> АКРДОПБГДСРСБНА – Пл, ф. 3, оп. 1а, а.е. 410, т. 3, доклад за състоянието на агентурно-оперативната работа в ДС при ОУ на МВР – Плевен за 1958 г.

<sup>995</sup> Свидетелството е предоставено от доц. д-н Александър Мечков от София специално за настоящата книга.